

Nr 253

Av herrar Holmberg och Virgin, om kvinnlig tronföljd.

(Lika lydande med motion nr 322 i Andra kammaren)

Enligt regeringsformen och successionsordningen äger endast Konungens manliga efterkommande arvsrätt till tronen. Kvinnlig medlem av konungahuset kan inte förordnas till ställföreträdande regent, ordförande i tillförordnad regering, förmyndare eller ingå som medlem i en förmyndarregering.

Det monarkiska statsskicket är fast rotat hos vårt folk. Den personliga konungamakten, som ännu i början av detta sekel spelade en väsentlig roll i det svenska statsskicket, har avlösts av ett konstitutionellt system där monarken framstår som en betydelsefull garant för den demokratiska parlamentarismens bestånd och tillämpning. Även i de yttre formerna har konungamakten i betydande grad anpassat sig efter demokratiens villkor.

Den fred som Sverige åtnjutit i ett och ett halvt sekel har i icke ringa grad berott på monarkiens lugna anpassning till den framväxande demokratin, samtidigt som monarkien varit den samlande symbol kring vilken hela vårt folk kunnat enas framför allt i orostider. Denna dubbelverkande effekt har starkt bidragit till den harmoniska samhällsutveckling som fört det gamla svenska fattigsamhället fram till en välfärdsstat.

Vi finner det ytterligt angeläget att, i en tid av snabba förändringar på alla områden, av krig och oroligheter, av krympande avstånd, vilket innebär omedelbara konfrontationer mellan skilda kulturer och sinsemellan vitt skilda folk, alla medel tillvaratas för att bevara landets inre stabilitet. Monarkien, sådan den i dag framstår, har härvidlag en utomordentligt viktig uppgift att fylla.

Likställighet mellan man och kvinna var för 150 år sedan på intet sätt godtagen i vårt land. Kvinnans ställning var underordnad såväl i fråga om myndighetsålder och politiska rättigheter som även på en rad andra områden, bl. a. i näringslivet och vid tillträde till offentliga befattningar. Emancipationen, det demokratiska genombrottet, rösträttsreformerna är viktiga etapper till den fullt rättsliga likställighet mellan man och kvinna som vi har i dag. Under sådana omständigheter är det en anakronism att tronföljden alltjämt är begränsad till män.

I motioner till 1964 och 1966 års riksdagar hemställdes om utredning angående grundlagsändringar som erfordrades för införande av kvinnlig

tronföljd. I motionerna framhölls bl. a. att författningsutredningen inte haft i uppdrag att pröva principfrågan om statsformen och att dess förslag hade utformats utan diskussion av denna.

Konstitutionsutskottet hemställde såväl 1964 som 1966 att motionerna inte måtte föranleda någon riksdagens åtgärd under motivering att detta spörsmål på grund av dess nära samband med principfrågan om statsformen bör beaktas i ett vidare sammanhang och att en framställning från riksdagens sida i enlighet med motionen kunde föregripa de pågående överläggningarna om en författningsreform. Riksdagen biföll utskottets hemställan.

Den i april 1966 tillsatta grundlagberedningen skall pröva frågan om statschefens ställning i en modern parlamentarisk demokrati, men frågan om införande av kvinnlig tronföljd ingår inte i direktiven. Vi finner det av synnerlig vikt att denna fråga blir föremål för utredning. Det torde inte innebära några större svårigheter att utarbeta de grundlagsändringar som erfordras för att genomföra kvinnlig tronföljd.

Med åberopande av vad här ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att grundlagberedningen får i uppdrag att framlägga förslag om de grundlagsändringar som erfordras för att bereda kvinnliga medlemmar av konungahuset arvsrätt till tronen, dock utan brytande av gällande succession, samt behörighet att vara regent och ordförande i tillförordnad regering.

Stockholm den 25 januari 1967

Yngve Holmberg (h)

G. Ivar Virgin (h)

Nr 254

Av herr Karlsson, Göran och herr Johansson, Tage, *angående sammansättningen av vissa kommunala styrelser.*

(Lika lydande med motion nr 323 i Andra kammaren)

Stockholm den 25 januari 1967

Göran Karlsson (s)

Tage Johansson (s)